

SERMAYE PİYASA ARAÇLARI- 1 ÖZET NOT (2024)

- 1) Para, çek ve bono Menkul kıymet değildir.
- 2) Pay Türleri
 - Nama- hamiline yazılı paylar
 - Bedelli –bedelsiz paylar
 - Primli –primsiz paylar
 - Adi- imtiyazlı paylar
 - İtibari değeri olan- olmayan paylar
 - Kurucu- intifa payları

3) Aşağıdaki işlemler için Kurula başvurusu zorunludur:

- A) Halka açık olmayan ortaklıkların;
 - Ortaklarının mevcut paylarının veya bu ortaklıklarca sermaye artırımını suretiyle çıkarılacak payların halka arzı,
- B) Halka açık ortaklıkların;
 - Ortaklarının mevcut paylarının veya bu ortaklıklarca sermaye artırımını suretiyle çıkarılacak payların halka arzı,
 - Sermaye artırımını suretiyle çıkarılacak paylarının halka arz edilmeksizin satışı,
 - Şarta bağlı sermaye artırımını ve Sermaye azaltımını,
 - Kar payından ve iç kaynaklardan karşılanacak sermaye artırımını
- C) Pay sahibi sayısının 500'ü aşması nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ortaklıkların halka açık ortaklık statüsüne kavuştuğunun Kurulca onaylanması,
- D) Payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıkların paylarının borsada işlem görmesi,
- E) GİP'te işlem görecekt ortaklıkların sermaye artırımını suretiyle çıkarılacak paylarının halka arzı,
- F) Pay benzeri menkul kıymetlerin ihraç edilmesi.

4) Halka açık olmayan ortaklıkların paylarının ilk halka arzında ön koşullar

- Sermaye Şartı
- Kanun Kapsamından Çıkarılma Şartlarının Sağlanmaması
- Tür Değiştiren Ortaklıklar
- Yetkili Kuruluşun Yüklenim Zorunluluğu Ve Satış Yasağı

- 5) İlk halka arz şartı için önceki son 2 yıla ait finansal tabloları itibarıyla;
 - i. Aktif toplamının;
 - a. 2022 yılı için 450.000.000
 - b. 2023 yılı için 1.500.000.000 TL'den az olmaması veya
 - ii. Net satış hasılatının;
 - a. 2022 yılı için 270.000.000,
 - b. 2023 yılı için 750.000.000 TL'den az olmaması
- 6) Payları ilk defa halka arz edilecek ortaklığın, ek satış hariç halka arz edilecek paylarının halka arz fiyatı baz alınarak hesaplanacak piyasa değerinin;
 - a) 400.000.000 TL'nin altında olması durumunda satılmayan payların tamamı için,
 - b) 400.000.000 TL ile 800.000.000 TL arasında olması durumunda ise, satılmayan payların 400.000.000 TL'si kadar olan kısmının tamamı, aşan kısmının ise yarısı için,
 - c) Halka arz edilecek payların piyasa değerinin 800.000.000 TL'nin üzerinde olması durumunda yüklenimde bulunma zorunluluğu yoktur.
- 7) Halka arzda satışa aracılık eden yetkili kuruluşların halka arz fiyatı üzerinden bu payları satın alacağına dair ortaklığa karşı yüklenimde bulunması zorunludur.
- 8) Halka arzda satışa aracılık eden yetkili kuruluşlar aldıkları payları, halka arz edilen payların borsada işlem görmeye başlamasından itibaren 6 ay süreyle halka arz fiyatının altındaki bir fiyattan borsada satamaz.
- 9) Halka açık olmayan ortaklıklar, halka açılma yöntemlerini aşağıdakilerden biri şeklinde belirlerler:
 - a) Sermaye artırımını yoluyla halka arz
 - b) Mevcut payların satışı yoluyla halka arz
 - c) Sermaye artırımını ve mevcut payların satışı yoluyla halka arz
- 10) Sermaye artırımını yoluyla halka arzda, yönetim kurulu tarafından hem esas sözleşme değişikliği hem de sermaye maddesinde yapılan değişikliğin karara bağlanması gerekmektedir.
- 11) Mevcut payların satışı yoluyla halka arzda ise yönetim kurulu tarafından sadece ortaklık esas sözleşmesinde yapılan değişikliğin karara bağlanması gerekir.

12) Halka Açılma Sonrasında Uyulacak Esaslar

- Pay Sahiplerine Yönelik Kısıtlama
- Satışa Hazır Bekletilen Paylar
- Fiyat İstikrarını Sağlayıcı İşlemler

13) Payları ilk defa halka arz edilecek ortaklıkların sermayede, %10 ve üzeri pay sahibi olan ortaklar ile pay sahipliği oranına bağlı olmaksızın yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortaklar sahip oldukları payları, ortaklık paylarının borsada işlem görmeye başlamasından itibaren bir 1 yıl süreyle halka arz fiyatının altındaki bir fiyattan borsada satamazlar.

14) **SATIŞA HAZIR BEKLETİLEN PAYLAR HAKKINDA;**

- Payları ilk defa halka arz edilecek ortaklıkların ek satış hariç halka arz edilecek paylarını halka arz fiyatı baz alınarak hesaplanacak piyasa değerinin 2024 yılı için 500.000.000 TL'nin altında olması durumunda,
 - halka arz edilecek payların nominal değerinin %25'i satışa hazır bir şekilde bekletilir.
- Satışa hazır bekletilen paylar tamamen satılmadığı sürece ortaklar 1 yıl boyunca borsada satamazlar.
- Payların borsa fiyatı halka arz fiyatının %25 fazlasından daha fazla yükselmediği sürece satışa hazır bekletilen payların satışına başlanamaz.
- 1 yıl boyunca satışa hazır bekletilen paylara satılmazsa iptal olur.
- Halka arz fiyatının %25 fazlasından daha yüksek seviyede kaldığı ve satışa hazır bekletilen payların tamamı satılmadığı sürece ortaklık tarafından bedelli sermaye artırımını yapılamaz.

15) Fiyat istikrarı; Payların borsada işlem görmeye başladığı tarihten itibaren en çok 30 gün süreyle gerçekleştirilebilir.

16) Belirlenen işlem süresi içerisinde, borsa fiyatı halka arz fiyatının altına düştüğünde, halka arzda satışa aracılık eden aracı kurum tarafından alımda bulunulabilir.

17) Payların Sağladığı Haklar

- Mali Haklar
- İdari Haklar
- Dava Hakları

18) Katılma intifa senetleri”(KİS) ;

- Ortaklıklar tarafından nakit karşılığı satılmak üzere ihraç edilen,
- Net kârdan pay alma, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma veya halka açık olmayan ortaklık tarafından yeni çıkarılacak payları alma hakkı tanıyan pay benzeri menkul kıymetlerdir.

19) Sermaye Artırımları

- ✓ Bedelli sermaye artırımları
- ✓ Bedelsiz sermaye artırımları
 - İç kaynaklardan kaynaklı
 - Kar payından kaynaklı
- ✓ Şarta bağlı sermaye artırımları ve
- ✓ Nominal değerinde pay ihracı yoluyla sermaye artırımları

20) Esas sermaye sisteminde bulunan ortaklıkların, sermaye artırımında satılmayanlara ilişkin satın alma taahhütnamesi zorunluysa kayıtlı sermaye sisteminde bu durum zorunlu değildir.

21) Payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıklar nominal değer altında pay ihraç edemezler.

22) Rüşhan hakkının kullanımının, izahnamenin ilanını takip eden 10 gün içinde başlatılması zorunludur.

- Payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıklar için; 15 gün $\leq x \leq 120$ gün
- Payları borsada işlem gören ortaklıklar için ise, 15 gün $\leq x \leq 60$ gün olmak üzere izahnamede belirlenir.

23) Bedelsiz sermaye artırımında aşağıda belirtilen kalemler sermayeye eklenemez:

- Varlıkların gerçeğe uygun değere taşınması suretiyle öz kaynaklar altında raporlanan değer artış fonları ve benzeri fonlar,
- Ara dönemde oluşan dönem kârları,
- İlgili mevzuat uyarınca sermayeye eklenmesine izin verilmeyen fonlar ve yedek akçeler.

24) “Bilanço açığı” son yıllık finansal tablolarındaki geçmiş yıl zararları ile dönem zararlarının toplamını ifade eder.

25) Ön talep toplama süresi 10 iş gününden fazla olamaz. Ön talep toplanmasına başlamadan en az 1 iş günü önce ön talep toplama başlangıç ve bitiş tarihleri yetkili kuruluş tarafından Kurula bildirilir.

26) Ek pay satışına konu toplam paylar, ek pay satışı öncesi halka arz edilen payların nominal değerinin % 20'i aşamaz.

27) Ortaklara ait mevcut pay senetlerinin halka arzı ve kayıtlı sermayeli ortaklıkların;

- Bedelli sermaye artırımlarında satış anında,
- Kar payı ve iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında ise Kurulca onaylanmış ihraç belgesinin ortaklığa verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde teslim edilir.

28) Esas sermayeli ortaklıklarda ise sermaye artırımının ticaret siciline tescilinden itibaren, hamiline yazılı pay senetleri 30 gün, nama yazılı pay senetleri ise 90 gün içinde teslim edilir.

29) Payları borsada işlem görmeyen anonim ortaklıkların, halka açık ortaklık statüsünü kazandıktan sonra en geç 2 yıl içinde paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmak zorunda oldukları; aksi durumda, Kurulun bu payların borsada işlem görmesi veya ortaklığın halka açık ortaklık statüsünden çıkarılır.

30) Kurul Ücreti

- Ortaklıklar; satışı yapılacak payların, nominal değerinden aşağı olmamak üzere, **ihraç değerinin binde 2,**
- Payların ilk halka arzında;
- Payların halka arz fiyatı ile nominal değeri arasındaki farka ilişkin kısmı için hesaplanan Kurul ücreti **binde 1,**
- Ayrıca ortaklığın satışı yapılmayacak paylarının nominal değeri üzerinden **binde 2,**
- Halka açık ortaklıkların kar payı ve emisyon primi dahil iç kaynaklarının sermayeye eklenmesi halinde, artırılan sermaye üzerinden alınacak Kurul ücreti, artırılan tutarın **binde 2,**
- GİP'te işlem gören ve görecek olan paylar için yukarıdaki işlemlere ilişkin olarak Kurul ücretinin hesaplanmasında **on binde 1**
- Payları halka arz olunmuş sayılan ve borsada işlem görmeyen ortaklıkların, payları borsada işlem görmeye başladığı tarih itibarıyla paylarının nominal değeri ile bu payların borsadaki referans fiyatı arasındaki fark üzerinden **binde 0** oranında Kurul ücreti alınır.

***** Sermaye Piyasası Kurulunun 24.06.2016 tarihinde yayımlanan kararıyla ihraçlarda alınacak Kurul kayıt ücretlerinde %50 oranında indirime gidilmesine karar verildi.**

31) Ortaklıkların ihraç edebilecekleri KİS'lerin toplam ihraç tutarı, ödenmiş ya da çıkarılmış sermayenin %50'sini geçemez.

32) KİS sahiplerine tanınan kâr payı dağıtılmadıkça, TTK'nın 519. maddesinin birinci fıkrası hariç başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kar aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine ve ortaklık çalışanlarına kârdan pay dağıtılmasına karar verilemez.

33) Halka arz edilmeyen pay ihraçları SPKn tabi değildir. Fakat halka arz olunmayan borçlanma aracı ihracı da SPKn. hükmüne tabidir.

34) Tebliğ kapsamında borçlanma araçları;

- ✓ Tahvil
- ✓ Paya dönüştürülebilir tahvil
- ✓ Değiştirilebilir tahvil
- ✓ Bono
- ✓ Kıymetli maden bonoları niteliği itibari ile borçlanma aracı olduğu Kurulca kabul edilecek sermaye piyasası araçlarıdır.

35) TTK da Borçlanma senetlerinin toplam tutarının, sermaye ile bilançoda yer alan yedek akçelerin toplamını aşamaz.

- ✓ SPK'da ise Halka açık ortaklıklarda Öz kaynak tutarının 5 katını geçemez. Halka açık olmayan ortaklıklarda ise Öz kaynak tutarının 3 katını geçemez

36) Borçlanma araçları halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satılmak üzere ihraç edilebilir.

37) Halka arz edilmeksizin yapılacak satışlar,

*Birim nominal değeri asgari 100.000TL olmak kaydıyla tahsisli satış

*Nitelikli yatırımcıya satış olmak üzere iki şekilde yapılabilir.

38) Tertip ihraç belgesi hangi para biriminde olursa olsun ihraç tavanı hangi para birimindeyse ona çevrilir. Bu aşamada TCMB döviz alış/ çapraz kur kullanılır.

39) Kurul Ücreti, Satışı yapılacak borçlanma araçlarının varsa nominal değerinden aşağı olmamak üzere, ihraç değeri üzerinden Kurul ücretinin hesaplanmasında aşağıdaki oranlar esas alınır:

- Vadesi 179 güne kadar olanlar için **on binde 5,**
- Vadesi 180 gün ile 364 gün arasında olanlar için **on binde 7,**
- Vadesi 365 gün ile 730 gün arasında olanlar için **binde 1** ve
- Vadesi 730 günden daha uzun olanlar için **on binde 15.**

40) İhraççılar esas sözleşmelerinde hüküm olması şartıyla tahvillere kârdan pay verilirken aşağıdakilerden birini seçebilir:

a) Faiz ve buna ek olarak, tahvile kârdan pay verilmesi,

b) Kâr payının faizden daha az olması halinde, faiz ödenmesi; faiz getirisine eşit veya daha fazla kâr payı tahakkuk etmişse kâr payının ödenmesi,

c) Bir faiz öngörülmesizin tahvile kârdan pay verilmesi

41) PDT'nin vadesi 365 günden az olamamaktadır. PDT'lerin paya dönüştürülmesi PDT'nin nominal değeri üzerinden gerçekleştirilir.

42) Dönüştürme fiyatı, PDT sahiplerine sahip oldukları tahviller karşılığında verilecek paylar için esas alınacak fiyattır. Aynı tanım DET için değiştirme fiyatı olarak adlandırılır.

43) Dönüştürme oranı ise, dönüştürme sırasında PDT'nin nominal değeri karşılığında verilecek pay sayısını gösterir. Aynı tanım DET için değiştirme oranı olarak adlandırılır.

44) DET ve PDT'lerin vade tarihinden önce;

- Bir itfa planına bağlı olarak,
- Ortaklığın talebine bağlı olarak,
- PDT sahibinin talebine bağlı olarak paylara dönüştürülmesi mümkündür.

45) Değiştirmeye/Dönüştürmeye ilişkin talep toplama süresi 10 iş gününü geçemez.

46) PDT'lerin halka arz edilerek satılacak olması durumunda ihraççının, paylarının borsada işlem görmesi ve kayıtlı sermaye sisteminde olması zorunludur.

47) Tertip BASK toplantılarında kararlar, izahname ve/veya ihraç belgesinde aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunmadıkça, her bir tertibin tedavülde bulunan toplam nominal bedelinin 2/3 çoğunluğunu temsil eden borçlanma aracı sahiplerinin olumlu oyu ile alınır.

48) Borçlanma aracı sahipleri temsilcisinin belirlenmesi: İhraççıların herhangi bir tertip veya birden fazla tertip borçlanma araçlarının tedavülde bulunan nominal bedelinin yarısından fazlasını temsil eden borçlanma aracı sahiplerinin olumlu oyu ile borçlanma aracı sahipleri temsilcisi seçilebilir.

49) Tertip BASK'ta alınmış ve ihraççının yönetim kurulunca onaylanmış bir kararın kendi haklarını

olumsuz etkilediği gerekçesiyle ihraççının aynı veya farklı ihraç tavanlarına dahil tedavülde bulunan tüm diğer tertip borçlanma araçlarının nominal değerinin yüzde yirmisine sahip olanlar yönetim kurulunun onay kararından itibaren en geç beş iş günü içinde Genel BASK'ın toplanmasını talep edebilir.

50) Yeşil Rehber ;

- Yeşil borçlanma araçları
- Sürdürülebilir borçlanma araçları ile
- Yeşil kira sertifikası
- Sürdürülebilir kira sertifikası ve
- Mavi borçlanma araçları için de geçerlidir araçları için de geçerlidir.

51) Yeşil Rehber'in dört temel bileşeni vardır:

- İhraçtan Elde Edilen Fonun Kullanımı
- Proje Değerlendirme ve Seçme Süreci
- İhraçtan Elde Edilen Fonun Yönetimi
- Raporlama

52) Dış Değerlendirme

Dış değerlendirme hizmeti türleri

- İkinci Taraf Görüşü
- Doğrulama
- Sertifikasyon
- Yeşil Borçlanma Aracı Puanlama/Derecelendirme

53) Yeşil Rehber kapsamında dış değerlendirme hizmeti veren kuruluşların uyması beklenen etik ve mesleki ilkeler

- Doğruluk ve dürüstlük
- Nesnellik
- Mesleki yetkinlik ve özen
- Gizlilik

54) Portföy yönetim şirketi, fonu, yatırım fonu katılma payı sahiplerinin haklarını koruyacak şekilde temsil eder, yönetir veya yönetimini denetler.

55) Yatırımcı bilgi formu, yatırımcıların fonun yapısını, yatırım stratejisini ve risklerini makul ölçüde anlayabilmeleri ve bilgiye dayalı olarak yatırım kararları alabilmeleri amacıyla hazırlanır. Fonun yapısını, yatırım stratejisini ve risklerini gösteren özet formdur. Serbest şemsiye fona bağlı olarak ihraç edilecek fonların bu formu düzenlemesi ihtiyaridir.

56) Katılma payı, yatırımcının fon portföyüne kaç adet payla ortak olduğunu gösterir. Katılma paylarının itibari değeri yoktur.

57) Fon birim pay değeri, fon toplam değerinin katılma paylarının sayısına bölünmesiyle elde edilir.

58) Yatırım Fonlarına Hâkim Olan Temel İlkeler

- Riskin Dağıtılması
- Profesyonel Yönetim
- Portföy Yatırımları
- İnançlı Mülkiyet
- Mal Varlığının Korunması

59) ŞEMSİYE FON, Katılma payları tek bir içtüzük kapsamında ihraç edilen tüm fonları kapsayan yatırım fonudur.

60) Borsa yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları ve girişim sermayesi yatırım fonları dışındaki yatırım fonlarının şemsiye fon şeklinde kurulması zorunludur.

61) ŞEMSİYE FON TÜRLERİ

- Borçlanma araçları ş.f.
 - Hisse senedi ş.f.
 - Kıymetli madenler ş.f.
 - Fon sepeti ş.f.
 - Para piyasası ş.f.
 - Katılım ş.f.
 - Değişken ş.f.
 - Serbest ş.f.
 - Garantili ş.f.
 - Koruma amaçlı ş.f.
 - Hisse senedi yoğun fon
- Fon malvarlığı kurucunun ve portföy saklayıcısının yönetiminin veya denetiminin, kamu kurumlarına devredilmesi halinde dahi başka bir amaçla tasarruf edilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dahil olmak üzere haczedilemez üzerine ihtiyati tedbir konulamaz ve iflas masasına dahil edilemez.
- Kurucunun üçüncü kişilere olan borçları ve yükümlülükleri ile fonların aynı üçüncü kişilerden olan alacakları birbirlerine karşı mahsup edilemez.

62) Fon portföyünün tamamı Tebliğ'in 4.maddesinde sayılan para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan ve ortaklık payları, borçlanma araçları, kira sertifikaları, altın ve diğer kıymetli madenler ile bu madenlere dayalı olarak ihraç edilen sermaye piyasası araçlarının en az ikisinin ayrı ayrı fon toplam değerine oranı asgari %20, birlikte fon toplam değerine oranı ise asgari %80 olan fonları kapsayan şemsiye fonlar "**Karma Şemsiye Fon**" olarak adlandırılır.

63) Kurul'un 27.01.2016 tarih ve 3/80 sayılı İlke Kararı uyarınca; yatırım stratejisi temel olarak bir işverenin ihraç ettiği, borsada işlem gören veya borsaya kote ortaklık payları, borçlanma araçları ve/veya diğer

sermaye piyasası araçlarına yatırım yapmak olan, performans, prim, ikramiye vb. uygulamalar için katılma payları bir işverenin bayi, acente ve/veya çalışanlarına tahsis edilmek üzere oluşturulan ve portföyü Tebliğ ile Rehber'de düzenlenen varlık ve işlemlerden oluşan özel fonları kapsayan şemsiye fonlar "**Çalışanlara Yönelik Özel Şemsiye Fon**" olarak adlandırılır.

64) Katılma paylarının halka arz edilmesi veya belirli kişi ve/veya kuruluşlara tahsisli ya da nitelikli yatırımcılara satılması zorunludur.

65) Fonların birim pay değerinin günlük olarak hesaplanması ve ilan edilmesi esastır. Fakat serbest fonlar ayda en az 1 kez, Garantili ve koruma amaçlı fonların pay fiyatlarının en az ayda 2 kere hesaplanması ve ilan edilmesi zorunludur.

66) Fonlar, Kurul'un ilgili düzenlemeleriyle yapılacak bir sözleşme ile herhangi bir anda portföylerindeki sermaye piyasası araçlarının piyasa değerinin en fazla %50'si tutarındaki sermaye piyasası araçlarını ödünç verebilir. Karşılığında en az %100'ü karşılığında varlıkların fon adına Takasbank'ta bloke edilmesi şartıyla yapılabilir.

67) *Şemsiye fon aşağıdaki işlemler dışında herhangi bir işle uğraşamaz.

- a) Paylar, özel sektör ve kamu borçlanma araçları,
- b) Yabancı özel sektör ve kamu borçlanma araçları ile ihraççı payları,
- c) 12 aydan uzun vadeli olmamak üzere vadeli mevduat, katılma hesabı ve mevduat sertifikaları,
- ç) Borsada işlem görmeleri kaydıyla; altın ve diğer kıymetli madenler ile bu madenlere dayalı olarak ihraç edilen sermaye piyasası araçları,
- d) Fon katılma payları,
- e) Repo ve ters repo işlemleri,
- f) Kira sertifikaları,
- g) Gayrimenkul sertifikaları,
- ğ) Varantlar ve sertifikalar,
- h) Takasbank para piyasası işlemleri,
- ı) Türev araç işlemlerinin nakit teminatları ve primleri,
- i) Kurula uygun özel tasarlanmış yabancı yatırım araçları ve ikraz iştirak senetleri,
- j) Kurulca uygun görülen diğer yatırım araçlarından oluşan portföy veya portföyleri işletmek amacıyla kurulur.

68) Garantili ve koruma amaçlı şemsiye fona bağlı fonların vadelerinin asgari 6 ay olarak belirlenmesi zorunludur.

69) Semsiye Fonun ve Fonun Sona Ermesi

- Bilgilendirme dokümanlarında bir süre öngörülmüş ise bu sürenin sona ermesi,
- Fon süresiz ise kurucunun Kurul'un uygun görüşünü aldıktan sonra altı ay sonrası için feshi ihbar etmesi,
- Kurucunun faaliyet şartlarını kaybetmesi,
- Kurucunun mali durumunun taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflaması, iflas etmesi veya tasfiye edilmesi,
- Fonun kendi mali yükümlülüklerini karşılayamaz durumda olması ve benzer nedenlerle fonun devamının yatırımcıların yararına olmayacağını Kurulca tespit edilmiş olması.

70) Tasfiye durumunda yalnızca katılma payı sahiplerine ödeme yapılabilir.

71) Menkul Kıymet - Türev Araç Farkı

- Türev araçların bir sözleşmedir.
- Sözleşmelerde bir menkul kıymet veya emtia fiyatı gibi unsurlarda gelecekte meydana gelmesi öngörülen değişiklikler temel alınır.
- Menkul kıymetlerin bir ihraççısı olan sermaye piyasası aracı, türev araçların bir ihraççısı olmayan sermaye piyasası aracıdır.

72) Türev Araçları Türleri

- ✓ Vadeli Satım Sözleşmeleri (Forward İşlemler)
- ✓ Vadeli İşlem Sözleşmeleri (Futures İşlemler)
- ✓ Opsiyon İşlemleri
- ✓ Swap İşlemleri

73) Futures organize olmuş piyasalarda işlem görür. Forward ve swaptazgahüstü piyasalarda işlem görür. Opsiyon ise hem organize piyasalarda hem de tezgahüstü piyasalarda işlem görmektedir.

74) Vadeli İşlem Sözleşmeleri

- Borsada işlem görür.
- Asli unsurları standartlaştırılmış sözleşmedir.
- Teslimat için belirlenmiş birçok tarih vardır.
- Kar/zarar günlük olarak hesaplanır
- Pozisyon genellikle vade tarihinden önce kapatılır.
- İşlem yapabilmek için teminat yatırmak zorunludur.
- Takas kuruluşu olduğundan kredi riski yoktur veya çok düşüktür.

75) Forward sözleşmeler

- Tezgahüstü piyasada işlem görür.
- Asli unsurları taraflar arasında serbestçe belirlenen adi sözleşmedir.

- Belirlenmiş tek bir teslimat tarihi
- Kar/zarar vade tarihinde ortaya çıkar.
- Pozisyon vade tarihinde kapatılır.
- Teminat zorunlu değildir.
- Takas kuruluşu yoktur.
- Tarafların, Sözleşmeden doğanyükümlülüklerini yerine getirmeme riski olduğundan kredi riski vardır.

76) Forward Sözleşmelerinin Türleri

- Paya dayalı forward sözleşmeleri
- Tahvil veya faiz oranı forward sözleşmeleri
- Döviz forward sözleşmeleri
- Emtia forward sözleşmeleri

77) Opsiyon Sözleşmelerinin Türleri

- Finansal araçlar üzerine yazılan opsiyonlar,
- Vadeli işlem sözleşmeleri üzerine yazılan opsiyonlar
- Emtia (mal) üzerine yazılan opsiyonlar
- Diğer opsiyonlar

78) Vadeli işlem sözleşmesinin kurulması ile birlikte, sözleşme tutarının belirli bir oranının (genel olarak %10'u) başlangıç teminatı olarak yatırılır. Sürdürme teminatı: Genellikle başlangıç teminatı değerinin %75'lik kısmına eşittir. Ancak, bazı borsalarda farklı bir oranın kullanıldığı da görülebilir.

79) Teminat tamamlama çağrısına neden olan mevcut teminat seviyesinin başlangıç teminat seviyesine çıkarılması için eklenmesi gerekli olan tutara değişim teminatı denilmektedir.

80) Teminat Çağrısı: Bir vadeli işlemde, portföy değerinin sürdürme teminatı değerinin altına düşmesi durumunda teminat çağrısı (ya da teminat tamamlama çağrısı) gerçekleştirilir

81) Opsiyon priminin etkileyen faktörler;

	Alım Opsiyonu Fiyatı	Satım Opsiyonu Fiyatı
Dayanak Varlığın Fiyatı	+	-
Kullanım Fiyatı	-	+
Vadeye Kalan Gün Sayısı	+	+
Volatilité	+	+
Piyasa Faiz Oranı	+	-
Temettü	-	+

82) Opsiyon sözleşmeleri, vadesi, teslim şartları önceden belirlenmiş olan bir malı belirli bir fiyattan satın alma veya satma hakkı verir. Alım veya satıma ilişkin bir zorunluluk taşımaz.

83) Bir yatırımcı;

- Gelecekte, ilgilendiği varlığın fiyatının yükseleceğini düşünüyorsa, bugünden ilgili menkul kıymetin fiyatını sabitlemek için alım opsiyonu satın alır.
- Gelecekte, ilgilendiği varlığın fiyatının düşeceğini düşünüyorsa, bugünden ilgili menkul kıymetin fiyatını sabitlemek için satım opsiyonu satın alır.

84) Opsiyon kullanılsa da kullanılmasa da verilen opsiyon primi yanar iade edilmez. Opsiyon alıcısı uzun taraf, satıcısı ise kısa taraftır.

85) Opsiyonun Kullanım Fiyatının Dayanak Varlığı Fiyatına Göre Durumu Açısından Opsiyon Türleri

• Kârda (Kazançta) Opsiyon:

Alım opsiyonunda: Kullanım fiyatı < spot fiyat
Satım opsiyonunda: Kullanım fiyatı > spot fiyatı

• Zararda Opsiyon

Alım opsiyonunda: Kullanım fiyatı > spot fiyatı
Satım opsiyonunda: Kullanım fiyatı < spot fiyatı

- Başabaş Opsiyon : Opsiyon kullanım fiyatı ile dayanak varlığın spot fiyatının eşit olması halinde ise opsiyon başabaşopsiyon olarak adlandırılır.

86) VİOP için aracı kuruma emir iletirken aşağıdaki 4 fiyat belirleme yönteminden birinin seçilmesi esastır:

- Limit (LMT)
- Piyasa (PYS)
- Şarta Bağlı (SAR)
- Piyasadan Limite

87) Emir girişinde emrin sistemde geçerli olacağı süreye ilişkin aşağıda yer alan 5 seçenekten bir tanesinin seçilmesi gerekmektedir:

- Günlük Emir (GUN)
- İptale Kadar Geçerli Emir (İKG)
- Tarihli Emir (TAR)
- Gerçekleşmezse İptal Et (GIE)
- Kalanı İptal Et (KIE)

88) Swap türleri

- a) Faiz oranı swapı
- b) Döviz swapı

89) İç borçlanma, iç borçlanma senetleri olarak hazine müsteşarlığı tarafından ihraç edilir.

90) Devlet iç borçlanma senetleri, Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarının ortak adıdır.

91) DİBS'ler ihraç edilmeleri karşılığında

- Hazineye nakit girişi sağlayan
- Hazineye nakit girişi sağlamayan olarak ikiye ayrılmaktadır.

92) Dış borçlanma genelde *Eurobond* denilen borçlanma araçları ile gerçekleştirilmektedir. Eurobond'ları yabancı para cinsinden tahvillerden ayıran en önemli özellik, yabancı piyasalarda satılmalarıdır.

93) DİBS'lere ilişkin dört ihraç yöntemi mevcuttur:

- İhale Yöntemiyle İhraç Edilen DİBS'ler
- TAP Yöntemiyle İhraç Edilen DİBS'ler
- Doğrudan Satış Yöntemiyle İhraç Edilen DİBS'ler
- Halka Arz Yöntemiyle İhraç Edilen DİBS'ler

94) T.C Merkez Bankası "TAP" satışları süresince sadece aracı ve depolayıcı görevini görmektedir. Doğrudan satış yönteminde, Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen bu söz konusu DİBS'lerin özelliği başlangıçta kime ve ne kadar satılacağına bellidir.

95) Hazine Müsteşarlığı VKŞ tarafından ihraç edilen genel özellikleri;

- Kira sertifikaları doğrudan satış yöntemi ile ihraç edilecektir.
- TL cinsi kira sertifikalarının her biri nominal 100 TL değerinde olacaktır.
- Kira sertifikaları 6 ayda bir kira ödemeli olarak ihraç edilecektir.
- Kira sertifikaları, Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasasında işlem görecektir.

BAŞARILAR... ☺